

ERHVERVSUDDANNELSER 10. juni 2022

Flest mangler læreplads på Sjælland og i Hovedstaden

Som noget nyt har AE undersøgt andelen af elever med afsluttet grundforløb, der mangler en læreplads. Selvom andelen af elever uden læreplads er på sit laveste niveau de seneste 12 år, er forskellene i omfanget af lærepladsmangel betydelige i de forskellige regioner og på de forskellige uddannelser. Geografisk er manglen på lærepladser størst i Region Hovedstaden og mindst i Region Midtjylland. På 47 ud af 81 undersøgte uddannelser er der mangel på lærepladser.

ANALYSE

Udarbejdet af
Mie Dalskov Pihl
Chef for registeranalyse

Anton Lykketoft
Stud.polit.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Andelen af elever uden læreplads er faldet fra 12,9 pct. i 2016 til 5,7 pct. i 2022, men ca. 4.700 elever mangler fortsat en læreplads.
- Det seneste år er andelen uden læreplads faldet i alle landets fem regioner – men der er store regionale forskelle. I Region Hovedstaden står 7,6 pct. uden en læreplads, mens det gælder 4,2 pct. af eleverne i Region Midtjylland.
- 47 ud af 81 uddannelser har fortsat mangel på lærepladser og nogle steder står det slemt til. F.eks. mangler 26,9 pct. af eleverne på uddannelsen til teknisk designer en læreplads, mens 12,6 pct. af frisøreleverne og 12,0 pct. af eleverne på industrioperatøruddannelsen mangler en læreplads.
- Der er også store regionale forskelle på de enkelte uddannelser. F.eks. mangler kun 2,6 pct. af smedeeleverne i Region Midtjylland en læreplads, mens det gælder 8,1 pct. af smedeeleverne i Region Hovedstaden.

Om analysen

I denne analyse har vi undersøgt den relative mangel på lærepladser fordelt på enkeltuddannelser og regioner.

Vi har opgjort manglen på lærepladser relativt til det samlede antal elever med et færdiggjort grundforløb. Det har vi gjort ved at sætte antallet af elever, der mangler en læreplads efter endt grundforløb, samt dem i skolepraktik, i forhold til det samlede antal elever i en uddannelsesaftale samt alle, der mangler læreplads.¹ Analysen bygger på lærepladsstatistikken fra Børne- og Undervisningsministeriet.

I marts 2022 var der knap 4.700 elever, som enten var i skolepraktik eller stod helt uden læreplads efter endt grundforløb. I analysen ser vi således bort fra de ca. 3.000 elever, der i marts måned manglede en læreplads, men som fortsat var i gang med deres grundforløb.

Laveste andel uden læreplads siden 2010

Selvom manglen på lærepladser er faldet, mangler der stadig tusindvis af lærepladser hver måned. De seneste tal viser, at der per marts måned 2022 er knap 4.700 elever på landets erhvervsskoler uden en læreplads. Det svarer til 5,7 pct. af eleverne med afsluttet grundforløb.

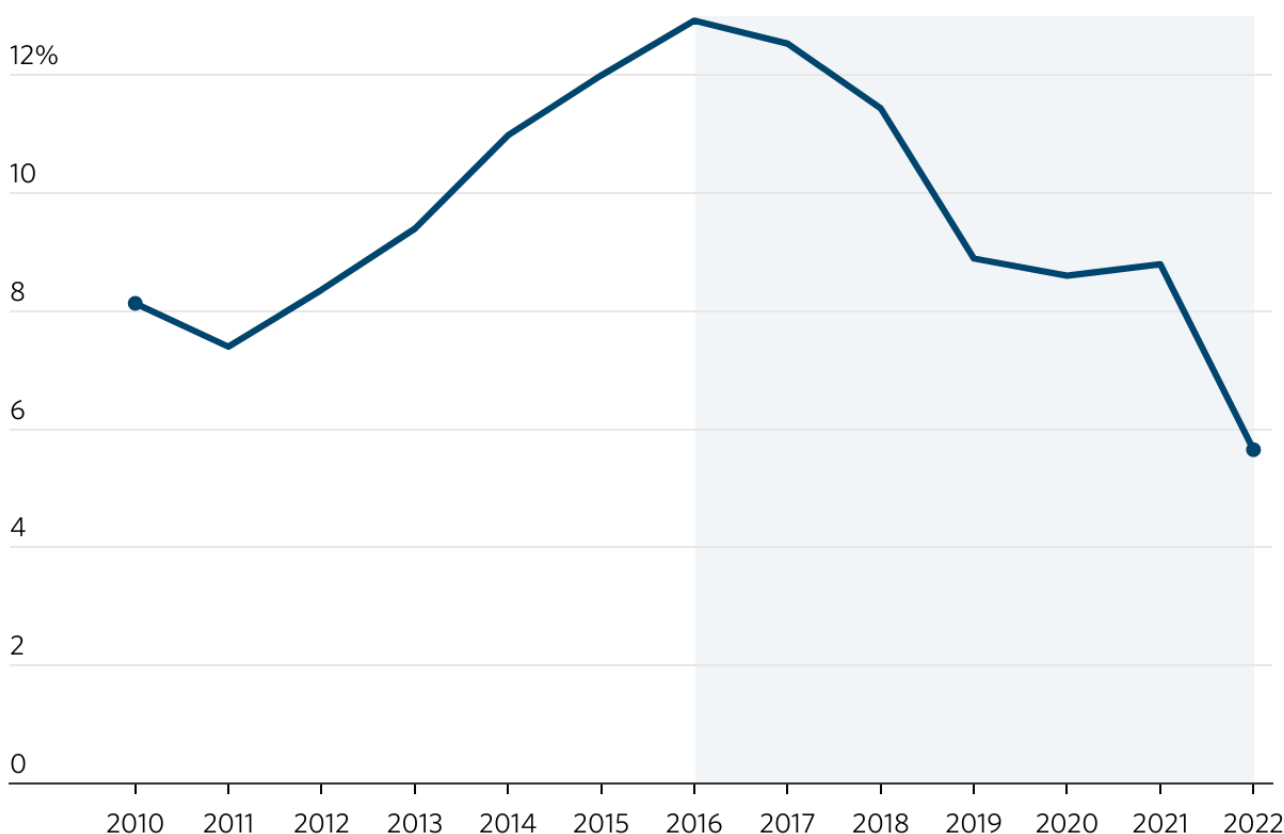
Manglen på lærepladser toppede i 2016, hvor hele 12,9 pct. manglede en læreplads, hvilket svarede til omkring 10.000 elever uden en læreplads. Siden da er manglen på lærepladser faldet betydeligt. Blot siden marts 2021 er antallet uden en læreplads faldet med knap 2.500 elever – fra 8,8 pct. til 5,7 pct.

Figur 1 viser, at andelen uden læreplads ikke har været lavere i 12 år. To ting er værd at bemærke. For det første er den relative mangel på lærepladser mere end halveret siden 2016. For det andet er manglen stadig betydelig idet knap 4.700 elever mangler en læreplads samtidig med at arbejdsmarkedet buldrer derudaf: rekordhøj beskæftigelse, lav ledighed og meldinger om mangel på arbejdskraft.

FIGUR 1

Andelen af elever uden læreplads er faldet siden 2016

Figuren viser andelen af elever, der ultimo marts i året stod uden læreplads.

Anm.: Elever uden læreplads er defineret som praktikpladssøgende med afsluttet grundforløb, samt dem i skolepraktik.

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Fra 2018 til 2019 faldt andelen uden læreplads med 2,5 procentpoint. Denne tendens fladede dog ud efterfølgende fra 2019 til 2021 i takt med, at samfundet blev ramt af coronakrisen. Fra 2019 til 2021 skete

der næsten ingen udvikling. Siden er andelen uden læreplads faldet markant fra de 8,8 pct. i 2021 til nuværende 5,7 pct.

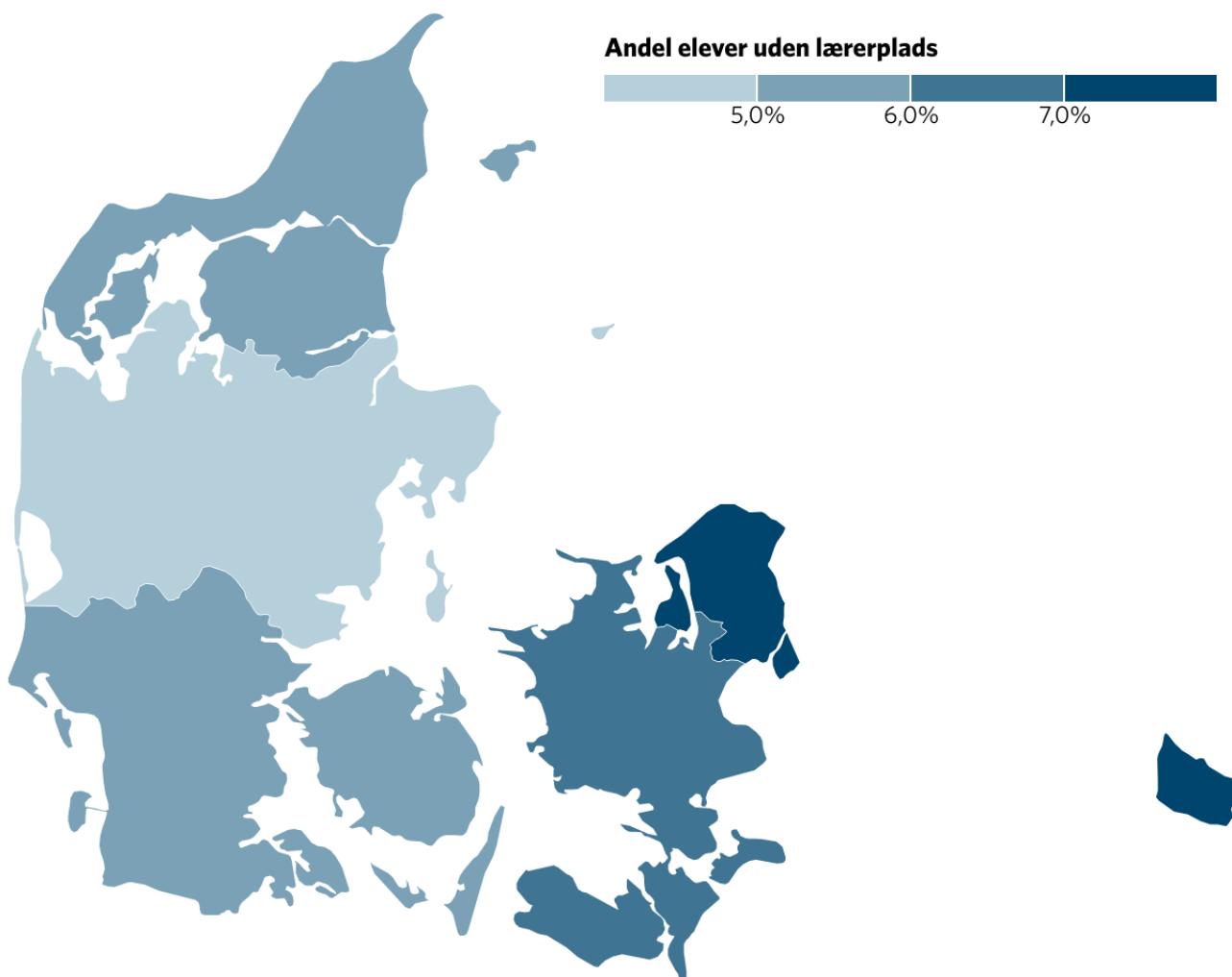
Store regionale forskelle

Andelen uden læreplads har været faldende siden hhv. 2016 eller 2017 i alle landets fem regioner. Men den nedadgående tendens dækker over betydelige niveaumæssige forskelle. Ultimo marts 2022 var det f.eks. kun 4,2 pct. i Region Midtjylland, der stod uden en læreplads, mod 7,6 pct. i Region Hovedstaden og 6,6 pct. i Region Sjælland. Det fremgår af Figur 2. Det er med andre ord sværere at få en læreplads på Sjælland end i resten af Danmark.

FIGUR 2

Størst andel uden læreplads i Region Hovedstaden

Figuren viser andelen af elever, der ultimo marts i 2022 stod uden læreplads, fordelt på uddannelsesinstitutionens beliggenhedsregion.

Kort: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

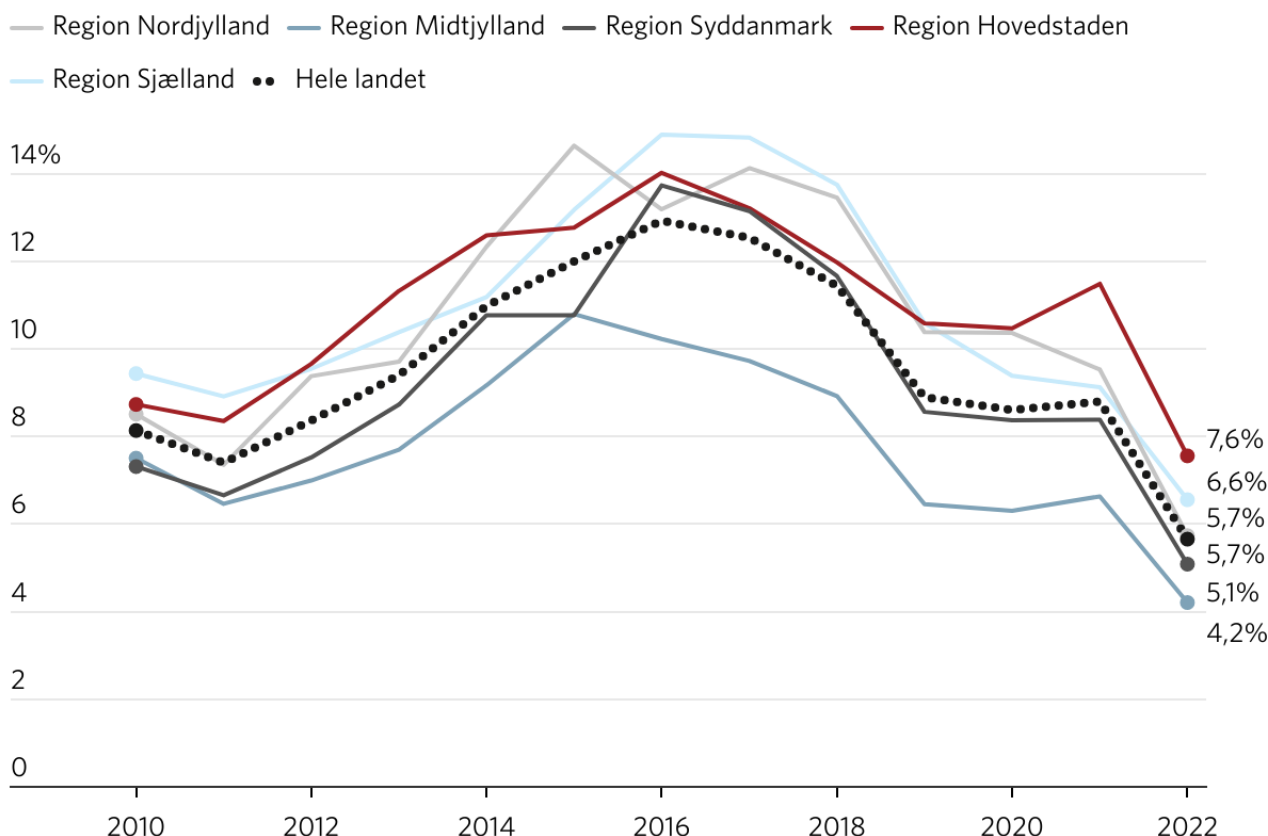
Andelen uden læreplads toppede for de fleste regioner omkring 2016. Men hvor det i Midtjylland var 10,2 pct. af eleverne, der stod uden læreplads i 2016, var det i Region Sjælland hele 14,9 pct. Både Region Sjælland og Region Hovedstaden har haft en større andel uden læreplads end landsgennemsnittet i hele perioden. Det fremgår af Figur 3, der viser udviklingen i den relative mangel på lærepladser fordelt på regioner.

Siden 2016 er det Region Syddanmark, der har set det største fald. Hvor andelen uden læreplads er faldet med 6,0 procentpoint i Region Midtjylland, er den faldet med hele 8,6 procentpoint i Region Syddanmark. I Region Hovedstaden har faldet i andelen uden læreplads være mere moderat – kun 6,4 procentpoint færre i 2022 end i 2016.

FIGUR 3

Store regionale forskelle i andelen af elever uden læreplads

Figuren viser andelen af elever, der ultimo marts i året stod uden læreplads, fordelt på uddannelsesinstitutionens beliggenhedsregion.

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Det er yderligere bemærkelsesværdigt, at andelen uden læreplads steg i Region Hovedstaden fra 2020 til 2021 med 1 procentpoint, mens manglen stod stille eller faldt i de andre regioner. Figur 3 viser, at Region Hovedstaden blev særlig hårdt ramt af coronakrisen, og at krisen stadig trækker spor. I 2022 har Region Hovedstaden fortsat den største andel uden læreplads.

Forskelle på tværs af uddannelser

Det er langt fra alle uddannelser, der har samme lave mangel på lærepladser, som vi ser gennemsnitligt på landsplan. Det viser tallene for den relative mangel på lærepladser, når vi ser på enkeltuddannelser. Mere end en fjerdedel af eleverne på uddannelsen til teknisk designer stod ultimo marts 2022 uden læreplads, og det samme gælder knap hver ottende af frisøreleverne samt hver ottende af eleverne på industrioperatøruddannelsen.

Ligeledes var det mere end 900 elever på data- og kommunikationsuddannelsen svarende til 35 pct., der i marts manglede en læreplads. På data- og kommunikationsuddannelsen er udviklingen endda gået i den forkerte retning. I marts 2016 var det 700 elever, der manglede en læreplads, svarende til 33,7 pct., 1,5 procentpoint mindre end i marts 2022. Det fremgår af Tabel 1.

En række uddannelser ligger dog også markant under landsgennemsnittet. F.eks. er manglen på lærepladser på smedeuddannelsen faldet fra 12,8 pct. i 2016, hvilket var på landsgennemsnittet for den relative mangel i 2016, til kun 3,1 pct. i 2022, hvilket er det halve af den relative mangel i hele landet.

Derudover kan man i Tabel 1 finde uddannelser, hvor samtlige elever har fået en læreplads. Det er f.eks. på veterinærsygeplejerskeuddannelsen og slagteruddannelsen. Dette gælder for 34 ud af de 81 uddannelser medtaget i 2022. I 2016 gjaldt det kun for 22 uddannelser. Omvendt er der 47 ud af 81 uddannelser, hvor der fortsat er mangel på lærepladser, mens det gjaldt 59 i 2016.

Der er med andre ord stor variation i andelen uden læreplads på tværs af uddannelserne. Andelen uden læreplads har været faldende på landsplan og på de fleste uddannelser, men ikke på alle. Fremgangen har været fragmenteret – og har ikke nødvendigvis tilgodeset alle erhvervsuddannelserne.

Elever uden læreplads i 2016 og 2022

Tabellen viser antallet og andelen på en given uddannelse uden en læreplads ultimo marts i 2016 og 2022.

 Søg

Side 1 af 4

Uddannelse	Antal		Andel (pct.)	
	2016	2022	2015	2022
Ambulancebehandler	0	0	0,0%	0,0%
Anlægsgartner	170	41	19,1%	4,9%
Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger	48	0	5,1%	0,0%
Autolakerer	111	0	44,8%	0,0%
Automatik- og procesuddannelsen	65	116	12,0%	12,5%
Bager og konditor	19	4	2,8%	0,7%
Beklædningshåndværker	135	29	71,4%	26,1%
Beslagsmed	0	0	0,0%	0,0%
Boligmonteringsuddannelsen	9	0	20,5%	0,0%
Bygningsmaler	509	92	33,5%	7,5%
Cykel- og motorcykelmekaniker	70	19	21,1%	8,5%
Data- og kommunikationsuddannelsen	701	991	33,7%	35,2%
Detailhandelsuddannelse med specialer	1.127	324	16,0%	5,8%
Digital media uddannelsen	6	5	8,0%	8,1%
Dyrepasser	37	7	14,9%	4,2%
Ejendomsservicetekniker	34	31	6,5%	7,0%
Elektriker	387	330	9,4%	5,8%
Elektronik- og svagstrømsuddannelsen	24	20	9,9%	10,0%
Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen	33	5	6,0%	0,9%
Ernæringsassistent	323	66	30,6%	10,4%
Eventkoordinator	14	8	12,0%	6,2%
Film- og tv-produktionsuddannelsen	24	0	10,5%	0,0%
Finansuddannelsen	0	0	0,0%	0,0%
Finmekanikeruddannelsen	23	19	18,3%	13,7%
Hele landet	10.279	4.697	12,9%	5,7%

Anm.: Kun uddannelser med 10 eller flere elever med eller uden læreplads i både 2015 og 2022 er inkluderet i tabellen.

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet

Fordelen ved at belyse den relative mangel på lærepladser er, at man kan se på variationen på enkeltuddannelser og på forskellige områder af Danmark. Nedenfor har vi set på, hvordan manglen varierer i regionerne for en række udvalgte uddannelser.

Tabel 2 viser, at de regionale forskelle i mangel på lærepladser gælder helt ned på de enkelte uddannelser. På smedeuddannelsen i Region Midtjylland står kun 2,5 pct. uden læreplads, mens det i Region Hovedstaden er 8,1 pct. Ligeledes på industrioperatøruddannelsen, hvor samtlige elever i Region Syddanmark har en læreplads, mens mere end 25 pct. mangler læreplads i Region Hovedstaden.

Antallet af elever uden læreplads er i dag mere end halveret ift. 2016 – og det er positivt. Men der er stadig markante forskelle i manglen på lærepladser alt efter, hvilken region man uddanner sig i, og hvilken uddannelse man tager.

TABEL 2

Visse uddannelser har markant større andel uden læreplads

Tabellen viser andelen af elever uden læreplads ultimo marts 2022 for otte udvalgte uddannelser.

		Region Nordjylland	Region Midtjylland	Region Syddanmark	Region Hovedstaden	Region Sjælland
Elektriker	<i>Elever i alt</i>	588	1.476	998	1.543	1.037
	<i>U. læreplads</i>	10,0%	3,2%	4,5%	7,6%	6,0%
Industrioperatør	<i>Elever i alt</i>	31	154	69	153	87
	<i>U. læreplads</i>	0,0%	0,0%	0,0%	25,5%	10,3%
Smed	<i>Elever i alt</i>	340	654	540	186	328
	<i>U. læreplads</i>	1,5%	2,6%	1,1%	8,1%	5,2%
Personvognsmekaniker	<i>Elever i alt</i>	315	1.125	702	483	548
	<i>U. læreplads</i>	9,2%	8,9%	10,1%	15,7%	10,8%
Data- og komm.-uddannelsen	<i>Elever i alt</i>	228	643	713	846	387
	<i>U. læreplads</i>	24,6%	32,3%	34,6%	41,0%	34,1%
Gastronom	<i>Elever i alt</i>	272	510	516	942	142
	<i>U. læreplads</i>	1,5%	2,2%	3,9%	2,9%	0,0%
Frisør	<i>Elever i alt</i>	147	335	285	407	75
	<i>U. læreplads</i>	13,6%	13,7%	16,1%	7,9%	12,0%
Træfagenes byggeuddannelse	<i>Elever i alt</i>	906	2.213	1.461	1.407	1.258
	<i>U. læreplads</i>	6,4%	4,5%	4,9%	6,0%	5,3%
Alle uddannelser	<i>Elever i alt</i>	9.120	22.888	21.144	17.533	12.372
	<i>U. læreplads</i>	5,7%	4,2%	5,1%	7,6%	6,6%

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Metode

📄 Læs mere om analysens metode her

Bilag

BILAGSTABEL 1

Laveste antal elever uden læreplads siden 2010

Tabellen viser antallet af elever på erhvervsskolerne hhv. med og uden en læreplads ultimo marts i året.

År	Elever uden læreplads	Elever med læreplads	Elever i alt
2010	6.468	73.042	79.510
2011	6.101	76.342	82.443
2012	6.910	75.721	82.631
2013	8.031	77.403	85.434
2014	9.278	75.216	84.494
2015	9.870	72.405	82.275
2016	10.279	69.248	79.527
2017	9.829	68.583	78.412
2018	8.543	66.142	74.685
2019	6.715	68.773	75.488
2020	6.684	71.002	77.686
2021	7.224	74.899	82.123
2022	4.697	78.360	83.057

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet

Følsomhedsanalyse

Vi har i analysen opgjort manglen på lærepladser i forhold til alle med et afsluttet grundforløb, der enten mangler læreplads eller har en læreplads. Vi har altså sat bestanden af elever uden læreplads og i forhold til bestanden af elever, der er klar til at søge læreplads, fordi de har afsluttet grundforløbet hvad enten de har en læreplads eller ej. Da erhvervsuddannelserne typisk tager tre-fem år, så er gruppen af elever i læreplads meget stor. Der findes ikke oplysninger, om hvor mange elever der i en given måned har afsluttet grundforløbet fordelt på, om de har fundet læreplads eller ej, i lærepladsstatistikken fra BUVM. Hvis der havde været disse informationer, så ville det have været ideelt at beregne den relative mangel på lærepladser i forhold til dét tal. Et sådan tal findes dog ikke, så derfor har vi valgt at beregne den relative mangel på lærepladser ud fra det samlede antal elever med afsluttet grundforløb i en given måned.

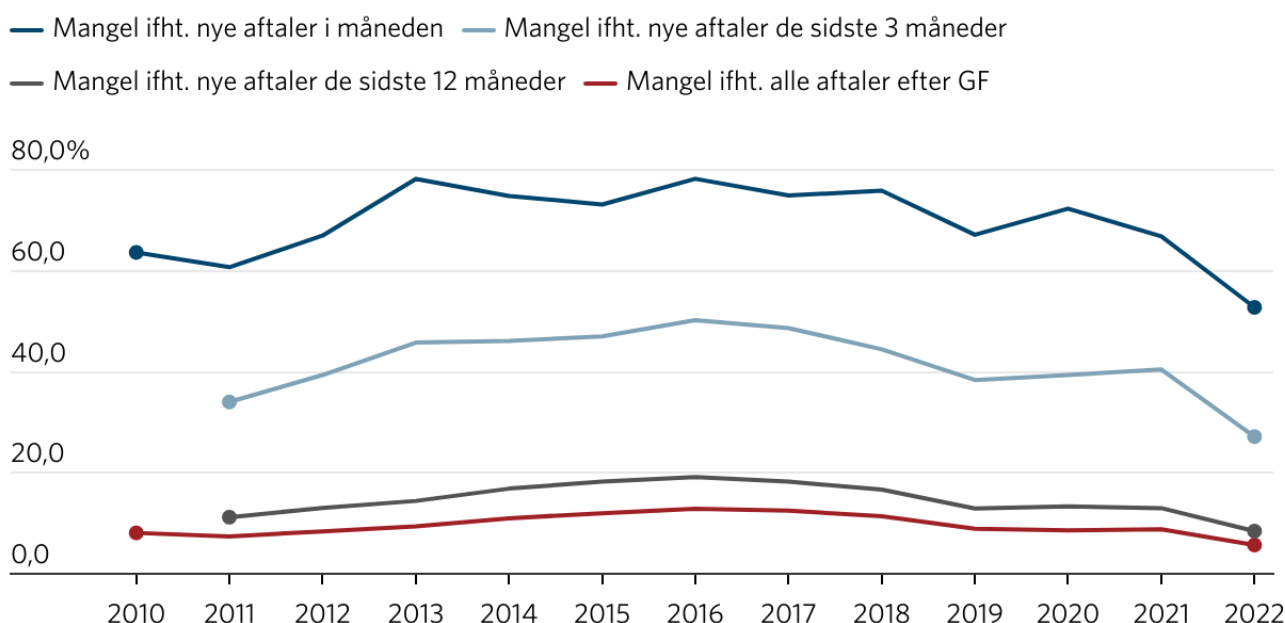
For at approksimere, hvor meget manglen på læreplads ville udgøre i forhold til antallet af elever med afsluttet grundforløb, har vi som en følsomhedsanalyse opgjort manglen på lærepladser i forhold til antallet af nye aftaler om lærepladser i samme måned, inden for 3 måneder og inden for 12 måneder.

Følsomhedsanalysen viser, at jo kortere tidsperiode man ser på, des mere fylder manglen på lærepladser i forhold til antallet af aftaler. Fælles for alle tre alternative mål er, at manglen på lærepladser topper i 2016-2017, og at manglen er faldet siden.

Formålet med analysen er at kunne følge udviklingen i den relative mangel på lærepladser og at kortlægge forskellen mellem uddannelser og regioner på et givent tidspunkt.

Udviklingen er den samme, uanset om man opgør lærepladsmanglen i forhold til alle elever efter grundforløbet eller elever med nyindgået aftale

Figuren viser andelen af elever, der ultimo marts i året stod uden læreplads opgjort i forhold til alle elever med afsluttet GF eller alternative mål ud fra antallet af nye aftaler i måneden eller inden for 3 eller 12 måneder.

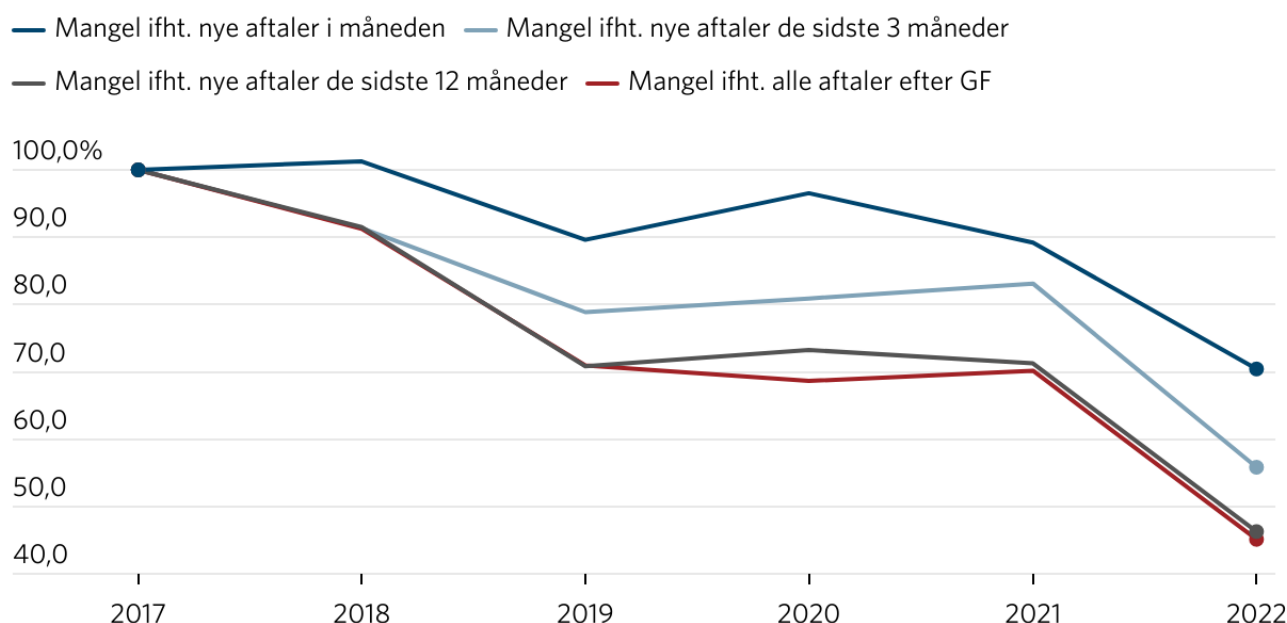

Anm.: Andelen er beregnet ved at sætte det samlede antal praktikpladssøgende (afsluttet GF + SKP) i forhold til alle med afsluttet GF, dvs. praktikpladssøgende samt personer i hovedforløb.

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Uanset om man opgør manglen i forhold til alle elever med igangværende aftaler eller antal ny-indgåede aftaler, så er den relative mangel på lærepladser faldet siden 2017

Figuren viser indekseret udvikling siden 2017 i andelen af elever, der ultimo marts i året stod uden læreplads opgjort i forhold til alle elever med afsluttet GF eller alternative mål ud fra antallet af nye aftaler i måneden eller inden for 3 eller 12 måneder.

Anm.: Andelen er beregnet ved at sætte det samlede antal praktikpladssøgende (afsluttet GF + SKP) i forhold til alle med afsluttet GF, dvs. praktikpladssøgende samt personer i hovedforløb.

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af tal fra Børne- og Undervisningsministeriet.

- 1 Metoden i dette papir adskiller sig fra metoden, som SMV har anvendt i deres analyse "Antallet af lærepladser slog rekord i 2021" fra 1.3.2022. I denne analyse ser vi på den relative mangel opgjort i forhold til alle elever med afsluttet grundforløb, dvs. inkl. elever, der mangler en læreplads.**